עין משפט נר מצוה

ד א מיי' פי"ח מהל' מכירה הלכה יד סמג לאוין למב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ס:

מהרש"ל

הגהות חלופות

... לחודיה מ"כ

ולאו ממילא שמעת מינה (מ) ואיבעית אימא (ה)הויה קדושין משמע. אימא לחודיה מיפר? א"כ אסרה אביה ואיסר אביה...וגניא אותה למה לי - השתא י"ל במקום ארוס, מיפר אב לחודיה, שלא במקום ארוס מיבעיא אימא אב ליבעי ארוס, וארוס לחודיה מיפר ולכי תימא אב' דכתב רחמנא למה לי מיבעי ליה דאי הקים הקים א"כ (נ) בית אישה נדרה לכמאי דקא"ל: ומה במקום אב, ארוס מיפר לחודיה, שלא במקום אב מיבעיא: (נ) ואימא ואם בית אישה נדרה לומר *שאין הבעל מיפר בקודמין מניה ארוס מיפר בקודמין, אלא לאו משום שותפותיה דאב דבי

דכיון שנשאת שוב אין לאביה רשות בה הלכך מימא דבנשואה בעלה לחודיה ליפר ובארוסה אב לחודיה ליפר דהא בארוסין לא נפקא מרשות אב. ומהדר ליה דליכא לאוקמה בנשואה כתיב קרא אחרינא אם בית אישה נדרה ותני קראי למה לי וכדסליק אדעתיה מעיקרא אלא דהש"ס מפרש מילתיה קימעא קימעא: ואימא תרוייהו בנשואה. אבל בארוסה לא צריך בעל כלל וכ"ת תרי קראי למה לי לומר שאין הבעל מיפר בקודמין ולהכי הדר וכתב ואם בית אישה נדרה לאשמועינן שאין הבעל מיפר נדרים שקדמו לה קודם שנשאה: **הא** ממילא שמעת מינה. דבאם בית אישה לחודיה סגי דמשמע מיניה דבעל מיפר ושאיר מיפר בקודמין: **ואיבעית אימא** הויה קדושין משמע. הלכך על כרחיך לא מצית אמרת דבארוסה אב לחודיה מיפר דהויה קדושין משמע אלמא בנערה המאורסה צריך בעל ולא סגי באב לחודיה וכ"ת נהי דהויה קדושין משמע נשואין נמי משמע דהא ביבמות (דף ס.) אמרינן דכהן מיטמא לאחותו ארוסה ומוקמי קרא דולאחותו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש בשנאמרה אלמא הויה נמי נשואין משמע וכיון שכן יימא דבין בנשואין אביה ובעלה מפירין נדריה ליתא דפשיטא לן דכיון שנשאת שוב אין לאביה רשות בה ושוב דהא כתיב ואם בית אישה נדרה דלאמא בעל מיפר לחודיה: **אימא** אב לחודיה ליפר. ס"ל דאב לחודיה ליפר הוא דקשיא ליה דכיון דלא יתה מרשות האב כדכתיבנא לעיל בדין הוא דמלי מיפר הבל ארוס לא וסמיכותא דואם היו תהיה הייט לומר דארוס בעי אב וארוס דכתב רחמנא לומר שאם הקים הוקם כדאמרי' בסמוך עליה דאב ואח"ג דכתיב עליה דאם היו תהיה לאיש וכו' ואם ביום שמוע אישה ויגיע אותה והפר את נדרה וכו' ולא למימרא דהפרתו תועיל כלל אלא שאם לא הפר ביום שמעו ממלא שהקים דלהכי בלחוד הוא דאוקמה בנשואה דארוס ולאו למידי אחרינא דכיון דלא יתה מרשות אב אין לך לזכות בארוס אלא בפחות שבשיעורין: ומהדר ליה מ"כ ואסרה אסר בבית אביה למה לי. כלומר אמאי טרח קרא לאשמועי' דבעודה פעוה מיפר אב, לאשמועי' הכי בתר קרא דואם היו תהיה ואמא אמינא במקום ארוס אב מיפר לחודיה אלא במקום ארוס מיבעיא: **אימא** אב בעי ארוס אבל ארוס לחודיה ליפר. מכי חזא דמאי דסליק אדעתיה מעיקרא דנערה המאורסה לא יתה כלל מרשות אב ליתיה דעל כרחין כשנתארסה אב לחודיה לא מצי מיפר מפיק ליה לפרכיה דכיון שכן אדרבה משמעותא דקראי דארוס עיקר ואב טפל לו דכיון דטרח רחמנא לאשמועינן דאב מיפר קודם שנתארסה מכלל דלאחר שנתארסה נפקא לה מרשותיה וכיון דכתב קרא בהדיא דארוס מיפר משמע דלחודיה מיפר ושותפותיה דאב דליתיה אלא משום וי"ו מוסיף על ענין ראשון מסתייך אי מוקמת ליה לומר שאם הקים הוקם דודאי פשטיה דקרא משמע דארוס לחודיה ליפר אלא דלא מצינן למימר דלא שייך אב בנדרי ארוסה אלא ארוס לחודיה אם בית אישה נדרה ותני קראי דאם הקים הוקם ומהדרי' מ"כ אם בית אישה נדרה למה לי ק"ו ולא מצי אמר דלהכי כתביה לומר שאם הקים אב לאחר שנשאת לא הוקם דלהא ס"ל קרא דפשיטא לן שכיון שנשאת שוב אין לאביה רשות בה ולא מצית אמר דלהכי כתביה דאי לא הוה אמינא דבארוס אפי' הקים אב לא הוקם דלא מצי למימר דכיון דלא יתה עדיין מרשות אב ומדינא הוה לן למימר דאב לחודיה מצי מיפר אי לאו פירכא דת"כ ואסרה בבית אביה למה לי לית לן לגרועי הכיתא דאב אלא אמאי דמוכחא לן האי פירכא אבל לענין אם הקים הוקם דלא מוכחא לן לא: **אימא** אם בית אישה נדרה לומר שאין הבעל מיפר בקודמין. ולמיטוטא הוא דאיצטריך דאמרת דבעל אינו מיפר בקודמין שמעינן שאין ארוס מיפר אלא בשותפותיה דאב דהתם עליה דמיפר בקודמין כגון ל"ל פירושא דשמעתא דבי שהיו עליה כבר והיכי אפשר דארוס מיפר ולא בעל, ולאו משום שותפותיה דאב דמיפר בטולה לגבי אב ליכא קודמין כג"ל פירושא דשמעתא דבי

דהתם כתיב ונדריה עליה דמיפר בקודמין הלכך ע"כ אמי קרא אייבי דארוסה וקרא דבית אישה בנשואה: טויה בקדושין משמע. מדלא כתיב מקרא מו מנשא הלכך לא מצית לאוקמא בנשואה: אימא אב לחודיה מיפר. ס"ל דהתם עביד מעיקרא ארוס שנם הוא יפר לחודיה: מ"כ ואסרה איסר בבית אביה למה לי. ליכתוב לקרא דואם היו תהיה שהאב מיפר עם הארוס כל מ' לבדו ומק"ו ידענא שמיפר אלא במקום ארוס: אימא אב ליבעי ארוס. כמו שהוכחנו דע"כ לא מצי מפר לחודיה אבל ארוס לחודיה ליפר: וכ"ת אב דכתב רחמנא למה לי. לרך לאבד הפרת אב בהני ארוס כי מה מועלת יש בהפרתו הוא לבדו אינו יכול להפר והפרת הארוס מועיל בלא הפרת האב: ומאני דפקא מיניה בהתרומתן. שאם קיים האב אין הבעל יכול להפר: ואם בית אישה נדרה למאי כתביה. הרי מצי למימר דאיצטריך לסלק הקנאת האב דאי לא כתיב הך קרא ה"א דארוסה ונשואה שוין אלא דבלאו הכי פריך ליה שפיר: ואימא לשולם ארוס לחודיה מיפר. וכ"ת ואם בית אישה למה לי מק"ו דארוס שמעינן ליה איצטריך למימר דאין הבעל מפר בקודמין: ומאני. כלומר מהא דדקשין מיהה דאין הבעל מפר בקודמין ממילא שמעת דארוס לחודיה אינו מפר דאי מפר לחודיה מקשי לן בעל אינו מפר בקודמין בתמיה כלומר מפר בקודמין כדכתיב "ונדריה עליה" וכי בשביל שנכנסה לגמרי לרשותו ונסתלק ממנו רשות האב הוצא אלא להפר מה שהיה מפר בתחלה לבדו אלא ע"כ מה שיפה כחו להפר בשהוא ארוס בקודמין היינו

אם כן ואסרה איסר בארוסה: אם כן לאיצטריך מיפר בארוסה: דכתיב גבי פעוה למה לי דאתמא ו"ל במקום ארוס מיפר כו'. ואם תאמר מי הוה שמיק מיניה הכיון מהיה לא ידענא דבמקום ארוס אב מיפר וי"ל לא ליכתוב אב אלא גבי ארוס אם היו תהיה ואמאי כתב גבי פעוה: **ואימא** אב ליבעי ארוס ואארוס לחודיה מיפר. וכי מימא אב דכתב רחמנא למה לי. כלומר לענין מה שמכיה לקרא דהפרת האב גבי היו תהיה דמשמע דאב מיפר ומאי נפקא לן מיניה בהפרתו כיון דגלא ארוס אינו מיפר ואארוס גלא אב מיפר: **מיבעי** ליה דאם הקים הוקם. אאב ואארוס מיפר דמוקם הגלה: אם כן בית אישה נדרה דמייתי בנשואה למה לי במקום אב ארוס מיפר לבדו ונקטה לימא דאימא דבית אישה איצטריך לומר בנשואה אין האב מקים כמו בארוס ויש לומר דלהא לא איצטריך דפשיטא דבנשואה אין אב מקים אי מצי משמעותיה דקרא דגבי נשואה לא הקים הוקם מייתי: **אימא** אם בית אישה נדרה מיפר בקודמין. ולשולם ארוס לחודיה מיפר: **ומינה**. כלומר מהשתא אתה למד שאין ארוס לחודיה מיפר בקודמין אינו כפל מיפר בקודמין וגבי ארוסה כתיב קודמין שמע מינה דמשום שותפות דאב הוא דבהכי יפה כמו דאב דמיפר בקודמין ובעל בלא אב אינו מיפר בקודמין:

מסורת הש"ס

* ואם היו תהיה - בסוגיא

** אא"כ אינו בלא אות מ"ר

ש לומר דהאב מיפר הארוס

* מלות הסוגריים - נמצא בילקוט כדי לצאוב מה שאחרי הסוגריים

[גיטין לה: וש"נ]

תוספות

איבעית אימא. לא מצית אמרת דטיו תהיה בנשואה דמיירי 'הויה' קדושין משמע מדלא כתיב ואם תלקח לאיש: **אימא.** דלכך מיירוב פרטיות לומר דאב לחודיה מיפר בארוסה: דכתיב גבי פעוה למה לי דאתמא ו"ל במקום ארוס מיפר כו'. ואם תאמר מי הוה שמיק מיניה הכיון מהיה לא ידענא דבמקום ארוס אב מיפר וי"ל לא ליכתוב אב אלא גבי ארוס אם היו תהיה ואמאי כתב גבי פעוה: **ואימא** אב ליבעי ארוס ואארוס לחודיה מיפר. וכי מימא אב דכתב רחמנא למה לי. כלומר לענין מה שמכיה לקרא דהפרת האב גבי היו תהיה דמשמע דאב מיפר ומאי נפקא לן מיניה בהפרתו כיון דגלא ארוס אינו מיפר ואארוס גלא אב מיפר: **מיבעי** ליה דאם הקים הוקם. אאב ואארוס מיפר דמוקם הגלה: אם כן בית אישה נדרה דמייתי בנשואה למה לי במקום אב ארוס מיפר לבדו ונקטה לימא דאימא דבית אישה איצטריך לומר בנשואה אין האב מקים כמו בארוס ויש לומר דלהא לא איצטריך דפשיטא דבנשואה אין אב מקים אי מצי משמעותיה דקרא דגבי נשואה לא הקים הוקם מייתי: **אימא** אם בית אישה נדרה מיפר בקודמין. ולשולם ארוס לחודיה מיפר: **ומינה**. כלומר מהשתא אתה למד שאין ארוס לחודיה מיפר בקודמין אינו כפל מיפר בקודמין וגבי ארוסה כתיב קודמין שמע מינה דמשום שותפות דאב הוא דבהכי יפה כמו דאב דמיפר בקודמין ובעל בלא אב אינו מיפר בקודמין:

פי' הרא"ש

ממילא שמעת מינה. דנדרים שנדרה בביתו הוא מיפר ואם היו תהיה נדרה למה לי אי"מ לארוסה ול"ת אינו מיפר ואם היו תהיה לנשואה לענין דאין הבעל מפר בקודמין ומ"ש אינו מיפר בקודמין ומאי קשיא דאם היו תהיה לנשואה אינו מיפר בקודמין ומאי קשיא דאם היו תהיה לנשואה אינו מיפר בקודמין.